

Mae-Saroy Forest Plantation Management Summary

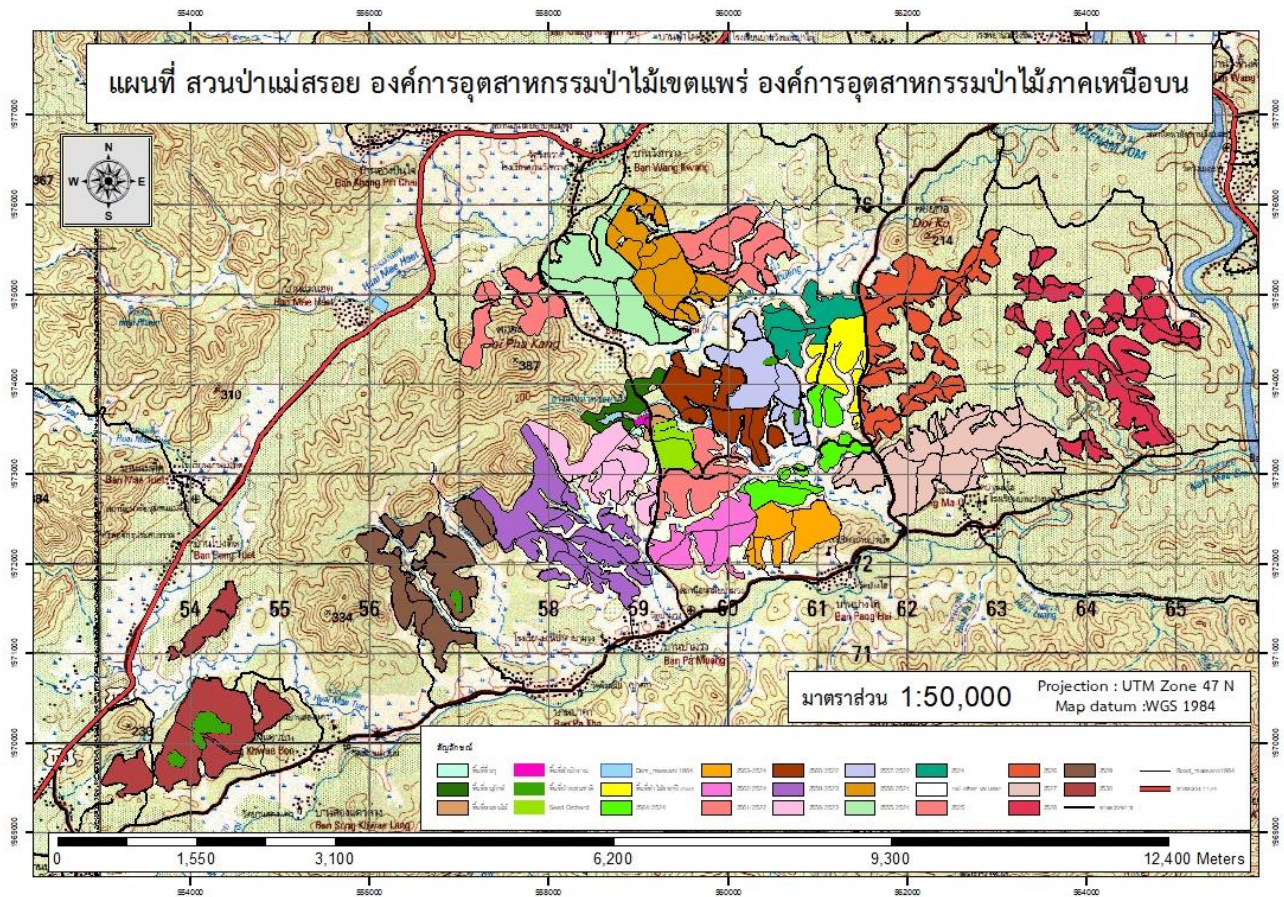
บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่

สวนป่าแม่สรอย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ เป็นสวนป่าโครงการที่ 2 ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ป่าบก ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สรอย อ.วังชิ้น จ.แพร่ เริ่มปลูกสร้างสวนป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 มีจำนวนทั้งสิ้น 20 แปลงปี (แปลงปี 2521-ปัจจุบัน) โดยใช้ระบบหมู่บ้านป่าไม้ (บ้านสวนป่าแม่สรอย) และได้จดทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า (สป.3) เล่มที่ 01 ฉบับที่ 06 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2539 รวมเนื้อที่ทั้งหมด 10,734 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ สลับเนินเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 300 – 350 เมตร

ที่ทำการสำนักงานสวนป่า ตั้งอยู่ หมู่ที่ 14 ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ (E 559030 N 1973595 : UTM WGS 1984 Zone 47 N) ระยะทางห่างจากอำเภอวังชิ้น ประมาณ 10 กิโลเมตร อยู่ห่างจากสำนักงานองค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ ประมาณ 90 กิโลเมตร ห่างจากสำนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน ประมาณ 80 กิโลเมตร

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากลโดยการปลูกสร้างสวนป่า คຸ້ມครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- พัฒนาคุณภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

ระบบวนวัฒนวิธีของสวนป่าไม้สัก

1. การปลูกสร้างสวนป่าไม้สัก มีวิธีการดำเนินการดังนี้ คือ.

- 1.1 รั้งวัดพื้นที่ที่แน่นอน เพื่อทราบขอบเขตพื้นที่ที่ผลิตที่แน่นอนและวางแผนในการจัดการปลูกดูแล และเก็บเกี่ยว
- 1.2 เตรียมพื้นที่ปลูก โดยการกำจัดวัชพืชรากหญ้า ไม้พื้นล่างที่จะเป็นปัญหาต่อการปลูกและการเจริญเติบโตของกล้าในอนาคต เช่นพวกไม้หนาม เถาวัลย์ เป็นต้น แล้วทำการเก็บบริบ
- 1.3 เตรียมกล้าไม้ โดยการนำกล้าที่ผลิตซึ่งอาจจะผลิตจาก เมล็ด หรือ จากเหง้าที่ผ่านการคัดคุณภาพมีการเจริญเติบโตดี แข็งแรง ให้ผลผลิตสูง
- 1.4 ปักหลักหมายปลูก เพื่อให้ไม้สักที่ทำการปลูกมีระยะการปลูกที่เท่ากัน (2x2, 3x3, 4x4) และเป็นระเบียบ เป็นแถว สามารถจัดการได้อย่างเป็นระบบ เกิดผลกระทบต่ำ
- 1.5 ปลูก (ดูแลหน่อหรือปลูกซ่อม)
- 1.6 ปลูกซ่อม เมื่อต้นสักที่ปลูกไว้ในแปลงขาดหายไปซึ่งอาจเกิดจากการตาย จึงต้องทำการปลูกซ่อมในส่วนที่หายไป เพื่อให้ผลผลิตในแต่ละแปลงเป็นไปตามแผนการปลูกและการผลิต
- 1.7 กำจัดวัชพืช ครั้งที่ 1 (ใส่ปุ๋ย, แต่งหน่อ) โดยการกำจัดวัชพืชรากหญ้า เถาวัลย์ พวงไม้หนาม และ ไม้พื้นล่าง แล้วทำการใส่ปุ๋ยโดยการเจาะเป็นหลุมกว้างประมาณ 2 นิ้ว ลึกประมาณครึ่งฟุต แล้วหยอดปุ๋ยลงไปแล้วกลบ แล้วทำการแต่งหน่อโดยการตัดเอาเถาวัลย์ออก
- 1.8 กำจัดวัชพืช ครั้งที่ 2 (ใส่ปุ๋ย) โดยการกำจัดวัชพืชรากหญ้า เถาวัลย์ พวงไม้หนาม และ ไม้พื้นล่าง แล้วทำการใส่ปุ๋ยโดยการเจาะเป็นหลุมกว้างประมาณ 2 นิ้ว ลึกประมาณครึ่งฟุต แล้วหยอดปุ๋ยลงไปแล้วกลบ
- 1.9 กำจัดวัชพืช ครั้งที่ 3 โดยการกำจัดวัชพืชรากหญ้า เถาวัลย์ พวงไม้หนาม และ ไม้พื้นล่าง เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตให้แก่กล้าไม้

1.10 ป้องกันไฟ การทำแนวกันไฟไว้รอบๆแปลงสัก และทำการชิงเผา คือ การเผาพวงวัชพืชออกใน ขณะที่วัชพืชยังไม่โตและรกรากมากนัก ป้องกันการเกิดไฟไหม้แปลงสวนป่า ลดความรุนแรงของไฟในกรณีเกิดไฟไหม้และช่วย ส่งเสริมการเจริญเติบโตให้แก่ต้นสัก

1.11 ซ่อมแซมทางตรวจการ แนวกันไฟ เพื่อรักษาคุณภาพพื้นที่ และ ป้องกัน การพังทลายของถนน ตรวจการ

1.12 นับเปอร์เซ็นต์รอดตาย ความโต สโตกไม้ ติดตามความเจริญเติบโต อัตราการรอดตายของไม้สักใน แปลง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดการพัฒนาและเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างยั่งยืน

1.13 ปีที่ 2 กำจัดวัชพืช แต่งหน่อ ปลุกซ่อม ป้องกันไฟ เพื่อบำรุงรักษาส่งเสริมและติดตามการ เจริญเติบโตของหน่อไม้

2. การตัดสางขยายระยะไม้สัก (thinning)

ใช้ Selection System ในระบบ Low thinning คัดเลือกต้นไม้ที่มีลักษณะทรมและเล็กออกมาใช้ ประโยชน์ก่อน เหลือต้นไม้ลักษณะดีไว้ทำออกในรอบตัดฟันสุดท้าย โดยกำหนดรอบตัดฟัน (Rotation) ไว้ที่อายุ 30 ปี ดังนี้

ก. ตัดสางขยายระยะครั้งที่ 1 (The first thinning) เมื่อไม้สักอายุ 15 ปี

ข. ตัดสางขยายระยะครั้งที่ 2 (The second thinning) เมื่อไม้สักอายุ 20 ปี

ค. ตัดครั้งสุดท้าย (The final cut) เมื่อไม้สักอายุประมาณ 30 ปี

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่สรอย

ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 9,159.33 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.277 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 2,537.134 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าฯ ประจำปี 2562

แผนการทำไม้ประจำปี 2564

- แปลง 2524 เนื้อที่ 242.171 ไร่ ปริมาตร 2,500 ลบ.ม.
- แปลง 2555/2531 เนื้อที่ 300 ไร่ ปริมาตร 1,400 ลบ.ม.

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่สรอย

ปี	ตัดสางขยายระยะครั้งที่ 1 (อายุ 15)			ตัดสางขยายระยะครั้งที่ 2 (อายุ 22)			ครบรอบตัดฟัน (ST)			ตัดไม้กรณีพิเศษ			ปริมาณรวมทั้งสิ้น (ลบ.ม.)
	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	แปลงปี (block)	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	
2564							2524 (4)	242.17	2,500	2555/2521	300.000	1,400	3,900
2565				2529 (1)	417.78	500	2524 (5)	293.94	2,000				2,500
2566				2529 (2)	322.25	400	2525 (1)	281.75	1,800				2,200
2567				2530 (1)	235.18	300	2525 (2)	433.47	2,700				3,000
2568				2530 (2)	377.97	450	2526 (1)	252.68	1,100				1,550
2569				2530 (3)	305.36	350	2526 (2)	322.84	1,400				1,750
2570	2555/2521	600.811	500				2526 (30)	269.34	1,200				1,700

การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2564

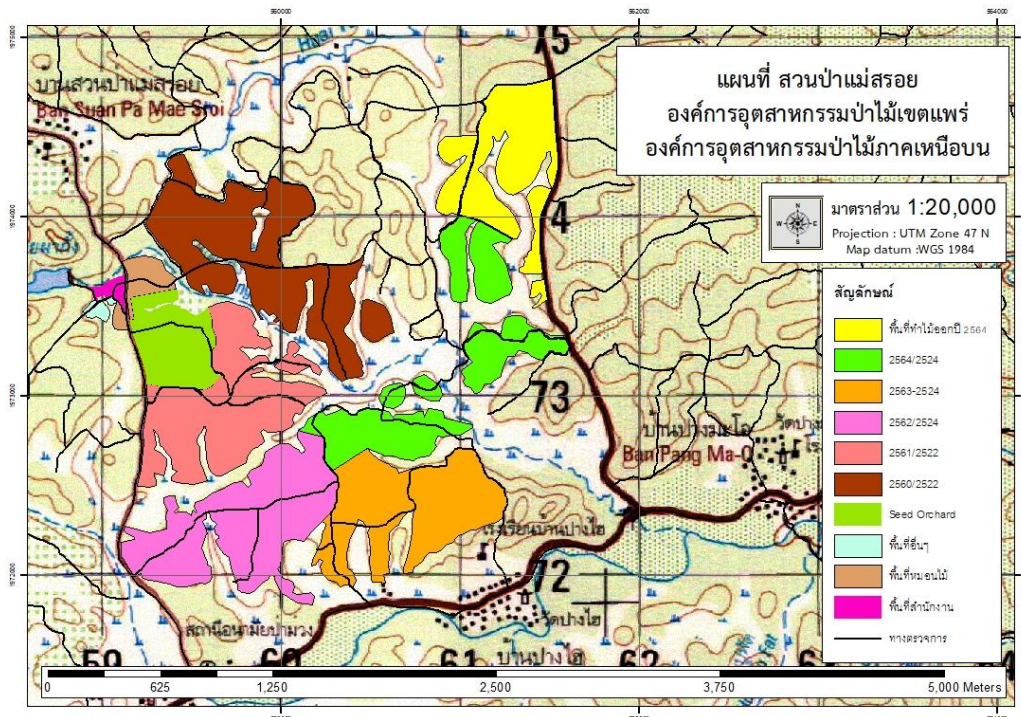
- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 แปลงปี 2564/2524 เนื้อที่ 297 ไร่ พร้อมทั้งบำรุงดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าสักแปลงปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2
- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าฯ

การดำเนินงานปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 ของงานสวนป่าแม่สรอย

ลำดับ	ปีที่ปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2	แปลงปีปลูกสร้างเดิม	พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 (ไร่)
1	2555	2521	500
2	2556	2521	547

3	2557	2522	486
4	2558	2523	432.104
5	2559	2523	776.291
6	2560	2522	420.279
7	2561	2522	318.525
8	2562	2524	332
9	2563	2524	286
10	2564	2524	297

แผนที่กิจกรรมประจำปี 2564

ผลการดำเนินงานของสวนป่า ประจำปี 2564

สวนป่าแม่สรอย มีการดำเนินงานได้ตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ ทุกประการ ทำให้มีความยั่งยืน และสรุปผลการดำเนินงานในปี 2564 ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ มีการจำหน่ายไม้ให้กับราษฎร ประชาชนทั่วไป ได้ใช้ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1.1 สถิติการจำหน่ายไม้ ปี 2563 งานสวนป่าแม่สรอย ดำเนินการทำไม้ และจำหน่ายไม้สักแปลงปี 2524 ทำไม้ได้ปริมาตรไม้สักทั้งสิ้น 2,057.39 ลบ.ม. จำหน่ายได้ปริมาตร 1,985.36 ลบ.ม. คิดเป็นมูลค่า

11,605,070.00 บาท ส่งภายในหน่วยงาน 43.88 ลบ.ม. คิดเป็นมูลค่า 608,561.43 บาท รายได้รวมทั้งสิ้น 12,213,631.43 บาท

1.2 การสำรวจปริมาณความเพิ่มพูน งานสวนป่าแม่สรอย วิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูน รายปีของทั้งสวนป่า คือ 2,000 ลบ.ม.ต่อปี (ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูน เมื่อไตรมาส 1 ปี 2562 ถึง ไตรมาส 3 ปี 2562)

1.3 ผลผลิตเชิงพาณิชย์จากของป่าในพื้นที่สวนป่าแม่สรอย จากการสำรวจการใช้ประโยชน์ จากของป่าของชุมชนบริเวณรอบพื้นที่สวนป่า (ข้อมูลจากโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง เจตคติที่มีต่อสวนป่าแม่สรอย และการใช้ประโยชน์ผลผลิตจากป่าที่ไม่ใช่เนื้อไม้ กรณีศึกษาชุมชนรอบสวนป่าแม่สรอย ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ , ภัทรพงษ์ กิตโกศล (2557) มหาวิทยาลัยแม่โจ้เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่)

- เห็ด	ปริมาณ 3,561	ก.ก./ปี
- หน่อไม้	ปริมาณ 6,377	ก.ก./ปี
- ไข่มดแดง	ปริมาณ 1,090	ก.ก./ปี
- พืชและผัก	ปริมาณ 5,113	ก.ก./ปี

2. ด้านสิ่งแวดล้อม สวนป่าแม่สรอย ดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนการจัดการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งควบคุม ป้องกันผลกระทบจากการดำเนินงานต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางให้การปรับปรุง แก้ไข

2.1 การสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ก่อน - หลัง พื้นที่ดำเนินการทำไม้ จากการสำรวจโดยใช้แบบฟอร์มการสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่าพื้นที่แปลงที่มีการดำเนินการทำไม้ออกนั้น ไม่พบ พื้นที่บริเวณสองฝั่งลำห้วย (Stream bank) พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ (Semi-natural forest) และพื้นที่ HCV หากแต่ควรต้องระวังทางตรวจการ และผลกระทบจากการดำเนินงาน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ดำเนินงานดังกล่าว

2.2 การตรวจติดตามพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV) งานสวนป่าแม่สรอย ดำเนินการตีป้ายสื่อความหมาย และตรวจติดตามพื้นที่ HCV เพื่อป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ดังกล่าว จากการสำรวจพื้นที่ HCV ไม่พบความเสียหาย หรือการบุกรุกต่อพื้นที่ ตามแผนการวิเคราะห์ภัยคุกคาม การจัดการ และการตรวจสอบติดตาม HCV

2.3 การสำรวจและวิเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าแม่สรอย โดยคณะนักวิจัยจากศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งไม่พบว่ามีชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่เป็นชนิดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์ และมีความเสี่ยงใกล้สูญพันธุ์

2.4 การตรวจติดตามต้นไม้อนุรักษ์ (Eternity Trees) งานสวนป่าแม่สรอย ได้ดำเนินการติดป้ายสื่อ ความหมายบริเวณต้นไม้อนุรักษ์ และตรวจติดตาม ไม่พบความเสียหายต่อต้นไม้อนุรักษ์ จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ในสวนป่าแม่สรอย

3. ด้านสังคม งานสวนป่าแม่สรอย มุ่งเน้นการจัดการสวนป่าโดยให้ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าได้แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินงานของสวนป่า รวมถึงการส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆของทางชุมชนรอบสวนป่า นอกจากนี้ยังสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนรอบสวนป่า ซึ่งงานสวนป่าแม่สรอย ได้ดำเนินงาน และกิจกรรมด้านสังคม ดังนี้

3.1 กระบวนการค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ดำเนินการค้นหาปีละครั้ง และในการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า ชุมชน และหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ ให้การตอบรับในทางบวกต่อการดำเนินงานของงานสวนป่าแม่สรอย

3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการเข้าร่วมการดำเนินงาน และกิจกรรม ของชุมชน และหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เดือนละประมาณ 2-3 ครั้ง/เดือน

3.3 การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชน ทั้งนี้งานสวนป่าแม่สรอย ได้แต่งตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชนและหน่วยงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน และผู้ปฏิบัติงานของงานสวนป่าฯ ได้รับความทราบระบบการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

3.4 นำเสนอแผน และผลการดำเนินงานประจำปี ได้ดำเนินการชี้แจงผลการดำเนินงานของงานสวนป่าแม่สรอย และแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น และแนวทางการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบต่อสังคม ปีละประมาณ 2-4 ครั้ง

3.5 การพิจารณาจ้างเหมางานให้กับชุมชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับเหมาปฏิบัติงาน ทั้งนี้งานสวนป่าแม่สรอย ได้กำหนดนโยบายการจ้างเหมาดำเนินงานของงานสวนป่าฯ โดยพิจารณาจากชุมชนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างงานและรายได้ พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับจ้างเหมา ได้แก่ อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ชุดยาปฐมพยาบาล รวมทั้งประกันภัยหมู่ของผู้ปฏิบัติงาน

3.6 การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา ได้ดำเนินงานฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและลดความเสี่ยงที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา ปีละ 1 ครั้ง

3.7 การควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน งานสวนป่าแม่สรอย ได้ส่งตัวแทนของงานแต่ละประเภทฝึกอบรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยมีนักวิชาการแรงงานชำนาญการเป็นผู้ให้ความรู้ในการฝึกอบรม และงานสวนป่าฯได้กำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานอย่าง

ปลอดภัย เพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำการบันทึกสถิติการเกิดอุบัติเหตุ และสาเหตุ พร้อมทั้งดำเนินการหาแนวทางป้องกัน และจ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุ

3.8 การคมนาคม ดำเนินการสำรวจและซ่อมแซมถนนป่าไม้ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของทางสวนป่า และเพื่อการสัญจรของชุมชนที่ใกล้เคียง

ด้านสิ่งแวดล้อม

❖ ทรัพยากรป่าไม้

สังคมพืชบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับสวนป่า ส่วนใหญ่เป็นป่าผสมผลัดใบ และป่าเต็งรัง มีพรรณไม้ตามธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ รกฟ้า (*Terminalia alata*) ชี้อ้าย (*Terminalia triptera*) แดง (*Xylocarpus kerrii*) จี้วป่า (*Bombax insigne*) ขะเจี๊ยะ (*Millettia leucantha*) ติ่งท่อน (*Albizia procera*) อินทนิลบก (*Lagerstroemia macrocarpa*) ฝ้ายเสี้ยน (*Vitex canescens*) ตีนนก (*Vitex pinnata*) เปล้า (*Croton* sp.) กระมอบ (*Gardenia obtusifolia*) และหนามเค็ด (*Catunaregam tomentosa*) เป็นต้น

❖ ทรัพยากรสัตว์ป่า

สำหรับสัตว์ป่าภายในป่าธรรมชาติที่มีรายงานการสำรวจ พบว่า จำนวนชนิดสัตว์ป่าในกลุ่มนกพบเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มสัตว์ป่าอื่น ๆ และส่วนใหญ่เป็นชนิดสัตว์ป่าที่พบได้ทั่วไป เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ที่พบได้แก่ กระรอก และ กระแต เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลาน ที่พบได้แก่ แย้ กิ้งก่าหัวสีฟ้า ตุ๊กแกบ้าน และงูชนิดต่าง ๆ เป็นต้น สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ที่พบได้แก่ กบนา กบหนอง อึ่งอ่างบ้าน และคางคกบ้าน เป็นต้น ส่วน นก ที่พบได้แก่ ไก่ป่า นกยางเขตนง นกแขงแขว นกปรอด นกกระปูด และนกเขา เป็นต้น

❖ ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืช (Plant diversity)

ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืชภายในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ของสวนป่า สำรวจพบพรรณพืชจำนวน 14 วงศ์ 21 สกุล 23 ชนิด พรรณไม้เด่นในพื้นที่เริ่มมีพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาตั้งตัวได้มากขึ้น ที่สำคัญได้แก่ สัก (*Tectona grandis*) แดงสะแง (*Schoutenia ovata*) ปอลาย (*Grewia eriocarpa*) แดง (*Xylocarpus kerrii*) และ ค้ำมอกหลวง (*Gardenia sootepensis*) เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันบริเวณพื้นที่โล่งก็มีกลุ่มไม้เบิกนำ (pioneer species) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มไม้พุ่ม (shrub) หรือไม้ต้นกิ่งไม้พุ่ม (shrubby tree) เช่น ตะครอง (*Ziziphus cambodiana*) และเปล้าหลวง (*Croton oblongifolius*) เป็นต้น เริ่มเข้ามาตั้งตัวได้ดีผสมผสานกับพันธุ์ไม้ท้องถิ่น (native species) แสดงให้เห็นว่า การกันพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ของสวนป่า มีศักยภาพสูงในการรองรับการตั้งตัวของพันธุ์ไม้ท้องถิ่น (native species) และมีแนวโน้มพื้นที่ป่าเข้าสู่ใกล้เคียงกับระบบนิเวศป่าธรรมชาติมากขึ้นในอนาคต

ผลการวิเคราะห์สถานภาพ (status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบ ไม่พบพันธุ์ไม้ที่จัดอยู่ในสถานภาพถูกคุกคาม (threatened) ตามการจัดของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010)

❖ ความหลากหลายทางชีวภาพสัตว์ป่า (Wildlife diversity)

ความหลากหลายของสัตว์ป่าทั้งสี่กลุ่ม (สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และนก) ในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ พบจำนวนทั้งหมด 60 ชนิด กลุ่มนกพบจำนวนชนิดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของสัตว์ป่าที่สำรวจพบ ตามการจัดจำแนกสถานภาพตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2548 และ IUCN (2010) ไม่พบชนิดพรรณสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened status) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีสถานภาพเป็นกังวลน้อยที่สุด (least concern) หรือมีข้อมูลไม่เพียงพอ (data deficient)

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 1,163.850 ไร่ คิดเป็น 10.95 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (10,624.672 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ (Semi-Forest)
4. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

❖ พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึง คุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าแม่สรอย ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

1. HCV 5 Basic need of local communities: อ่างเก็บน้ำห้วยผากั้ง
2. HCV 6 Cultural identity of local communities: ศาลเจ้าพ่อกั้งหลวง
3. HCV 6 Cultural identity of local communities: ป่าช้า

การจัดการและการตรวจติดตาม ทางงานสวนป่าแม่สรอยได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามบริเวณศาลเจ้าพ่อผากั้ง มีไม้ยูคาลิปตัส ซึ่งเป็นไม้เนื้ออ่อน มีโอกาสโดนลมพายุพัดทำให้เกิดการหักโค่นใส่ตัวศาลเจ้าพ่อผากั้งได้ งานสวนป่าฯ จึงได้ดำเนินการแก้ไขโดยการเอาไม้ยูคาลิปตัสที่มีโอกาสหักโค่นใส่ศาลเจ้าพ่อผากั้งออก เพื่อลดโอกาสและความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ส่วนพื้นที่ HCV อื่นๆ ไม่พบความเสียหายจากการประกอบกิจกรรมของงานสวนป่าฯ

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (Site Inspection)

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ก่อนการดำเนินกิจกรรมของสวนป่าแม่สรอย ไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และทางงานสวนป่าแม่สรอยได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
4. ปลูกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
5. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่สรอย ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลวังขึ้น, ตำบลสรอย และตำบลแม่พุง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าแม่สรอย และหมู่บ้านสวนป่าแม่สรอย อยู่ในเขตพื้นที่ด้วย

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่สรอย ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าแม่สรอย

นโยบายของสวนป่าแม่สรอยด้านสังคม

● พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงานด้วย
ความเป็นธรรม

- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- จำหน่ายไม้สักของสวนป่าประมาณ 30% ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไม้
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไม้ต่อเนื่อง
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

กิจกรรมวันเด็ก โรงเรียนบ้านวังกวางและโรงเรียนบ้านป่าคาป่าม่วง, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.แม่พุง

ร่วมจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม เนื่องในงานประเพณีประจำปีของหมู่บ้าน บ้านป่าม่วง ม.9 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่

ให้ความร่วมมือกับชุดตรวจป้องกันไฟฟ้าและหมอกควัน มทบ.35

ร่วมประชุม VTC การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟฟ้า ณ ที่ทำการอำเภอวังชิ้น จ.แพร่

23 เมษายน 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่สรอย]

ร่วมจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม เนื่องในงานประเพณีประจำปีของหมู่บ้าน บ้านสวนป่าแม่สรอย ม.14 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่

กิจกรรม วันต้นไม้ประจำปีของชาติ

กิจกรรม ถวายเทียนพรรษาและชุดสังฆทาน เนื่องในวันเข้าพรรษา

เข้าร่วมกิจกรรม อบรมความปลอดภัยเบื้องต้น ณ สวนป่าวังชิ้น อ.วังชิ้น จ.แพร่

กิจกรรม จัดอบรมความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ณ สวนป่าแม่สรอย ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่

23 เมษายน 2564

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่สรอย]

ร่วมกิจกรรม โครงการท้องถิ่นอาสาปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ ประจำปี 2563 ณ บ้านแม่ต๋ำ ม.6 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่

ร่วมกิจกรรม จิตอาสาพระราชทาน ปลูกป่าเนื่องในโอกาสวันแม่แห่งชาติ ณ สวนป่าแม่สรอย ม.14 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่

ร่วมกิจกรรม จิตอาสาพระราชทาน ณ สำนักปฏิบัติธรรมบ่อน้ำพระฤาษี ต.แม่เก็ง อ.วังชิ้น จ.แพร่

ร่วมประชุมหมู่บ้าน ณ บ้านปางไฮ ม. 8 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2564	2565	2566	2567	2568
1.	ด้านเศรษฐกิจ					
	- แผนการทำไม้ (ลบ.ม.)	2,500	2,500	2,200	3,000	1,550
	- แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	297	242	294	282	433
2.	ด้านสังคม					
	- กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ)	1	1	1	1	1
	- ตกกลับชุมชน (ครั้ง)	1	1	1	1	1
	- มวลชนสัมพันธ์ (ครั้ง)	12	12	12	12	12
	- การจ้างแรงงาน (%)	100	100	100	100	100
	- การอบรม (ครั้ง)	3	3	3	3	3
3.	ด้านสิ่งแวดล้อม					
	- พื้นที่ HCV (ครั้ง)	3	3	3	3	3
	- พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)	1,163	1,163	1,163	1,163	1,163
	- ดันไม้อุรักษ์ (ตัน)	17	17	17	17	17
	- สถานีวัดการพังทลายของดิน (ครั้ง)	2	2	2	2	2
	- Site Inspection (ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	2	2	2	2	2

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูกในปี 2565”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่สรอย เลขที่ 44 หมู่ 14 ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่ รหัสไปรษณีย์ 54160

โทร. 061 - 1043478

E-mail : maesaroiphae@gmail.com

